



FRIDTJOF NANSENS INSTITUTT
FRIDTJOF NANSEN INSTITUTE

CO2 kompensasjon

En sammenlikning av Norge og Sverige

Jørgen Wettestad og Cathrine Hagem

PLATON seminar, 10/11 2021

Presentasjonen

- Om studien og sentrale spørsmål
- Hvorfor valgte Norge og Sverige forskjellig i 2012?
- Sentrale observasjoner mht utviklingen etter 2012 og perspektiver framover



Om studien og sentrale spørsmål

- Kvotesystemet har den indirekte effekten at kraftprisen øker for kraftkrevende industri
- Dette øker sårbarheten for karbonlekkasje for industrier som treforedling, sement, stål og aluminium
- Både Sverige og Norge har viktig kraftkrevende industri



Sentrale spørsmål

- Hvorfor har så Norge innført en spesifikk CO2 kompensasjon – og Sverige ikke gjort det?
- Hva har skjedd etter 2012 og hvilke implikasjoner har dette for CO2 kompensasjon framover?
- **Viktig: vi har ikke hatt mandat og ressurser til å studere *effekt* i detalj**



Hva er så 'CO2 kompensasjon'?

- EU/EØS land kan gi industrier som er ansett sårbare for karbonlekkasje spesiell kompensasjon (EU 2012)
 - Anbefaling: maks 25% av auksjonsinntektene
 - Må godkjennes av Kommisjonen/ESA
- Norge: 243 millioner i 2013; økt til 2,5 milliarder i 2020 (45)
- *Hvorfor så i Norge men ikke i Sverige?*



1. Tyngre fokus på dette i (parti)politikken i Norge?

- Ja. Norsk regjering tidlig ute med dette
 - Tverrpolitisk støtte i Stortinget
- Svenskene vektlegger at EU ETS er et markedsinstrument
 - Så skepsis til kompensasjonsordninger



2. Forskjeller i industristruktur og -mobilisering?

- Både ja og nei.
 - Industrien i Norge er mer el-intensiv enn i Sverige
- Norge:
 - har viktig papir, kjemisk og aluminiumsindustri –
 - aktive for å mobilisere støttespillere i det politiske apparatet



2. Forskjeller i industristruktur og -mobilisering?

- Sverige;
 - har viktig papir og stålindustri –
 - mobiliserte noe for CO2 kompensasjon
 - Men ikke kraftfullt



3. Forskjellig tradisjon for å støtte industrien?

- Ja, noe
- Norge har f.eks gitt diverse unntak for CO2 avgiften
- Sverige har også unntak og særordninger
 - Men erfaringer med mislykket statlig støtte bidro til skepsis til CO2 kompensasjon



4. Forskjellig effekt av EU regler?

- Ja! Vi tror en viktig del av svaret ligger her
- *EU regler for utdeling av gratis kvoter har gitt svensk industri relativt sett betydelig mer kvoter enn norsk industri*
 - Særlig svensk papirindustri har fått raust med kvoter
 - Det grunnleggende *behovet* for CO₂ kompensasjon altså mindre i Sverige



4. Forskjellig effekt av EU regler?

- Og Sverige har omtrent samme auksjonsinntekter
 - Men ikke oljepenger å ta av...



Foreløpig oppsummert

- ALT I ALT: KOMBINASJON AV NASJONALE POLITISKE SÆRTREKK OG EFFEKT AV EU REGLER
- Over til Cathrine om utviklingen etter 2012 og perspektiver framover



CO2 kompensasjon 2013-2020

- 6,7 milliarder i løpet av perioden. 46 bedrifter.
- I samme periode var auksjoneringsinntekter på 13 milliarder.
- Klimavotedirektivet: Medlemslandene skal forsøke å begrense CO2-komp til 25% av auksjoneringsinntektene
 - I Norge , for 2018, 2019, 2020 : 128%, 214% og 232 % (Miljødirektoratet)
 - Andre land med komp. ordning (13) i 2020: 4 andre medlemsland oversteg 25%-regelen (maks 63%), ingen i 2019.
- Klimavotedirektivet: Medlemsland bør bruke minst 50% av kvoteinntekter på klima og energiformål.

CO2-kompensasjon 2013-2020 – Sentrale elementer i beregningene:

- **Støtteintensitet** (hvor stor andel av prisøkningen på el (som følge av kvotesystemet) blir kompensert: Fra 0,85 til 0,75 i perioden 2019–2020).
- **Norsk CO2-utslippsfaktor.** Hvor mye øker elprisen som følge av økt kvotepris (0,67).
 - 10 kroner økt kvotepris gir en økning på 0,67 øre per kWh
- **Historisk aktivitet.** Produksjon eller elforbruk (med korrigeringsmuligheter).
- **Energieffektivitetsstandarder/Alternativstandarder**
- **Ingenting kan påvirkes av bedriften**

Hva skjer i neste periode (2021-2030)

- Systemet fortsetter (Høringsfrist januar 2022)
- **Støtteintensitet:** Fortsetter med 0,75
- **Norsk CO2-utslippsfaktor.** Lavere enn forrige periode (Andel fornybar kraft øker)
- **Fra «Grandfathering» til produksjonsstøtte/elforbrukstøtte.**
 - Kompensasjon basert på løpende aktivitet – produksjon eller elforbruk
- **Betydelig høyere kompensasjonsbeløp.**
 - Fra 7 milliarder til 70 milliarder (anslag Mdir.)
 - CO2-komp i forhold til auksjoneringsinntekter: 170 prosent (>25%)

Cost-benefit

Argumenter:

- 'Kompensasjonsordninger hindrer omstillinger og energieffektivisering.'
- Ulik implementering gir ulike konkurranseforhold innad i EU.
 - Bare Norge har råd til å gi full statsstøtte til el-intensiv økonomi (?)
- 'Kompensasjonsordning hindrer karbonlekkasje'

Cost-benefit

- Men hva vet vi egentlig om dette? Kan 70 milliarder brukes bedre i klimakampen?
- Klart behov for mer kunnskap!

Takk

